

Врз основа на член 427 став (1) и член 438 алинеја 9), а во врска со член 196 став (5) од Законот за финансиски инструменти („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 66/2024), Комисијата за хартии од вредност на Република Северна Македонија на седницата одржана на ден 29.11.2024 година донесе

ПРАВИЛНИК¹
за околностите под кои пазарниот
оператор или операторите на МТП и ОТП
ја известуваат Комисијата за надзор на
пазарот на капитал

Член 1

- 1) Со Правилникот за околностите под кои пазарниот оператор (во понатамошниот текст: Правилник) ја известува Комисијата за надзор на пазарот на капитал (во понатамошниот текст: Комисија) се пропишуваат околностите под кои пазарниот оператор веднаш и без одлагање е должен да ја известува Комисијата за секое значајно прекршување на неговите акти, нарушување на пазарните услови и состојби за тргување или постапки кои укажуваат на злоупотреба на пазарот или на нарушување на системите за тргување поврзани со одреден финансиски инструмент.
- 2) Одредбите на овој Правилник соодветно се применуваат и на операторите на мултилатералната

Нë базë тë nenit 427 paragrafi (1) dhe nenit 438 nënparagrafi 9), në lidhje me nenin 196 paragrafi (5) тë Ligjit тë Instrumenteve Financiare (“Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut” nr. 66/2024), Komisioni i Letrave me Vlerë i Republikës së Maqedonisë së Veriut në seancën e mbajtur më datë 29.11.2024 solli

RREGULLORE²
për rrethanat në тë cilat operatori i tregut
ose operatorët e PSHT dhe POT e njoftojnë
Komisionin e Mbikëqyrjes së Tregut тë
Kapitalit

Neni 1

- 1) Me Rregulloren për rrethanat në тë cilat operatori i tregut ose operatorët e PSHT dhe POT (në tekstën e mëtejme: Rregullore) e njoftojnë Komisionin e Mbikëqyrjes së Tregut тë Kapitalit (në tekstin e mëtejme: Komisioni) përcaktohen rrethanat në тë cilat operatori i tregut menjëherë dhe pa vonesë ka për obligim që тë njoftojë Komisionin për çdo shkelje тë rëndësishme тë akteve тë tij, shkelje тë kushteve тë tregut dhe gjendjeve тë tregtimit ose procedurave тë cilat sjellin në abuzimin e tregut ose në çrregullimin e sistemeve тë tregtimit lidhur me një instrument тë caktuar financiar.
- 2) Dispozitat e kësaj Rregulloreje në mënyrë përkatëse zbatohen edhe në operatorët e Platformës

¹ Со овој Правилник се врши усогласување со одредбите од Анекс III Дел А и Б од Делегираната Уредба на ЕУ 2017/565 за дополнување на Директивата 2014/65/ЕУ во однос на околностите под кои пазарниот оператор и операторите на местата на тргување ја известува Комисијата за надзор на пазарот на капитал CELEX бр. 02017R0565

² Me këtë Rregullore kryhet harmonizim me dispozitat nga Aneksi III Pjesa A dhe B e Dekretit të deleguar të BE-së 2017/565 për plotësim të Direktivës 2014/65/BE në raport me rrethanat në тë cilat operatori i tregut dhe operatorët e vendeve тë tregtimit e njoftojnë Komisionin e Mbikëqyrjes së Tregut dhe Kapitalit CELEX nr. 02017R0565

платформа на тргување (МПТ) или организирана платформа за тргување (ОТП).

Shumëpalëshe të Tregtimit (PSHT) ose Platformën e Organizuar të Tregtimit (POT).

- I. Околности под кои може да се претпостави значајно прекршување на актите на пазарниот оператор, нарушување на пазарните услови и состојби за тргување

- II. Rrethanat në të cilat mund të supozohet shkelje e rëndësishme e akteve të operatorit të tregut, çrregullim i kushteve të tregut dhe gjendjeve të tregtimit

Член 2

Neni 2

- 1) Пазарниот оператор е должен да врши надзор на налозите и трансакциите, вклучително и на повлечените налози, како и на откажаните трансакции кои ги извршуваат членките на регулираниот пазар со кој управува пазарниот оператор со цел откривање на прекршување на правилата на регулираниот пазар и нарушени пазарни услови и состојби за тргување.
- 2) Пазарниот оператор е должен веднаш и без одлагање да ја извести Комисијата за секое значајно прекршување на неговите акти и нарушување на пазарните услови и состојби за тргување.
- 3) При проценката дали е должен да постапи согласно член 196 став (3) од Законот за финансиски инструменти (во понатамошниот текст: Законот) и став (2) од овој член, пазарниот оператор ги зема предвид околностите од членовите 3, 4 и 5 од овој Правилник.
- 4) Пазарниот оператор го доставува известувањето од став (2) на овој член само во случај на значајни настани кои би можеле да ја загорзат улогата и функцијата на пазарниот оператор

- 1) Operatori i tregut është i obliguar që të kryejë mbikëqyrje në urdhrat dhe transaksionet, përfshirë edhe në urdhrat e tërhequra, si dhe në transaksionet e anuluar (asgjësuar) të cilat i kryejnë anëtarët e tregut të rregulluar me të cilin administron operatori i tregut, me qëllim të zbulimit të shkeljes së rregullave të tregut të rregulluar dhe kushteve të çrregullura të tregut dhe gjendjeve për tregtim.
- 2) Operatori i tregut është i obliguar që menjëherë dhe pa vonesë të njoftojë Komisionin për çdo shkelje të rëndësishme të akteve të tij dhe çrregullim të kushteve të tregut dhe gjendjeve për tregtim.
- 3) Gjatë vlerësimit se nëse është i obliguar të veprojë në përputhje me nenin 196 paragrafi (3) i Ligjit të Instrumenteve Financiare (në tekstin e mëtejme: Ligji) dhe paragrafi (2) i këtij neni, operatori i tregut i merr përsipër rrethanat nga nenet 3, 4 dhe 5 të kësaj Rregulloreje.
- 4) Operatori i tregut e dorëzon njoftimin nga paragrafi (2) i këtij neni vetëm në rast të ngjarjeve të rëndësishme të cilat do mund të cenojnë rolin dhe funksionin e

како дел од инфраструктурата на финансискиот пазар.

Околности кои може да упатуваат на значајни прекршувања на правилата на пазарниот оператор

Член 3

Пазарниот оператор при проценката дали е должен да постапи согласно член 196 став (3) од Законот и член 2 став (2) на овој Правилник цени дали се настанати следните околности кои може да упатуваат на значајни прекршувања на неговите правила:

- a) членките и учесниците на регулираниот пазар ги прекршуваат правилата на пазарниот оператор чија цел е да се заштити интегритетот и правилното функционирање на регулираниот пазар или значајните интереси на другите членки и учесници на регулираниот пазар и
- б) пазарниот оператор смета дека степенот на сериозност или последиците на прекршувањето на правилата на регулираниот пазар се доволни за да се оправда разгледувањето на можноста за преземање на дисциплинска мерка.

Околности кои може да упатуваат на вонредни услови за тргување

Член 4

Пазарниот оператор при проценката дали е применлива обврската да постапи согласно член 196 став (3) од Законот и член 2 став (2) на овој Правилник цени дали се настанати следните околности кои може да упатуваат на вонредни услови за тргување:

- a) мешање во постапката на откривање на цената во текот на значаен временски период;

operatorit të tregut si pjesë e infrastrukturës së tregut financiar.

Rrethanat të cilat mund të udhëzojnë në shkelje të rëndësishme të rregullave të operatorit të tregut

Neni 3

Operatori i tregut gjatë vlerësimit se nëse ka për obligim të veprojë në përputhje me nenin 196 paragrafi (3) të Ligjit dhe nenin 2 paragrafi (2) i kësaj Rregulloreje, vlerëson se a janë krijuar rrethanat vijuese të cilat mund të udhëzojnë në shkelje të rëndësishme të rregullave të tij:

- a) anëtarët/pjesëmarrësit e tregut të rregulluar i shkelin rregullat e operatorit të tregut, qëllimi i të cilëve është të mbrohet integriteti dhe funksionimi i rregullt i tregut të rregulluar ose i interesave të rëndësishme të anëtarëve dhe pjesëmarrësve të tjerë të tregut të rregulluar dhe
- b) operatori i tregut konsideron se shkalla e seriozitetit ose pasojave të shkeljes së rregullave të tregut të rregulluar janë të obliguar që të justifikohet shqyrtimi i mundësisë për marrje të një mase disiplinore.

Rrethanat të cilat mund të ndikojnë në kushte të jashtëzakonshme për tregtim

Neni 4

Operatori i tregut gjatë vlerësimit se nëse është i zbatueshëm detyrimi që të veprojë në përputhje me nenin 196 paragrafi (3) i Ligjit dhe nenin 2 paragrafi (2) i kësaj Rregulloreje, vlerëson nëse janë krijuar rrethanat në vijuese të cilat mund të udhëzojnë në kushte të jashtëzakonshme për tregtim:

- a) ndërhyrje në procedurat e zbulimit të çmimit gjatë një periudhe të rëndësishme kohore;

б) капацитетите на системот за тргување се достигнати или надминати;

в) поддржувачите на пазарот зачестено пријавуваат неправилни трансакции.

Околности кои може да упатуваат на нарушувања во системот

Член 5

Пазарниот оператор при проценката дали е должен да постапи согласно член 196 став (3) од Законот и член 2 став (2) на овој Правилник цени дали се настанати следните околности кои може да упатуваат на нарушувања во системот:

а) секоја поголема неисправност или прекин на системот за пристап до регулираниот пазар, што резултира со неможност на членките и на учесниците на регулираниот пазар да внесуваат, менуваат и повлекуваат налози;

б) секоја поголема неисправност или прекин во системот за склучување на трансакциите поради кои членките и учесниците на регулираниот пазар повеќе не се сигурни во статусот на склучените трансакции и важечките налози и се недостапни податоци кои се неопходни за тргување (пр. дисеминација на вредноста на индексот за тргување со одредени деривативи на тој индекс);

в) секоја поголема неисправност или прекин во системите за дистрибуција на податоци пред и после тргувањето и други релевантни податоци кои ги објавуваат местата на тргување во согласност со Глава VI од Законот;

г) секоја поголема неисправност или прекин во системите на пазарниот оператор за надзор и контрола на тргувањето на членките и на учесниците на регулираниот пазар, и секој поголем дефект или прекин во рамки на други меѓусебно поврзани даватели на услуги, особено централните

б) капацитетите на системот за тргување се достигнати или надминати;

в) поддржувачите на пазарот зачестено пријавуваат неправилни трансакции.

Ррешанатите кои можат да водат до нарушувања во системот

Нен 5

Операторот на тргување при проценката дали е должен да постапи согласно член 196 став (3) од Законот и член 2 став (2) на овој Правилник цени дали се настанати следните околности кои може да упатуваат на нарушувања во системот:

а) секоја поголема неисправност или прекин на системот за пристап до регулираниот пазар, што резултира со неможност на членките и на учесниците на регулираниот пазар да внесуваат, менуваат и повлекуваат налози;

б) секоја поголема неисправност или прекин во системот за склучување на трансакциите поради кои членките и учесниците на регулираниот пазар повеќе не се сигурни во статусот на склучените трансакции и важечките налози и се недостапни податоци кои се неопходни за тргување (пр. дисеминација на вредноста на индексот за тргување со одредени деривативи на тој индекс);

в) секоја поголема неисправност или прекин во системите за дистрибуција на податоци пред и после тргувањето и други релевантни податоци кои ги објавуваат местата на тргување во согласност со Глава VI од Законот;

г) секоја поголема неисправност или прекин во системите на пазарниот оператор за надзор и контрола на тргувањето на членките и на учесниците на регулираниот пазар, и секој поголем дефект или прекин во рамки на други меѓусебно поврзани даватели на услуги, особено централните

други договорни страни и овластените депозитари, кои влијаат на системите за тргување.

II. Постапки кои укажуваат на злоупотреба на пазарот или нарушување на системите за тргување поврзани со одреден финансиски инструмент

Член 6

(1) Пазарниот оператор е должен да врши надзор на налозите и трансакциите, вклучително и на повлечените налози, како и на откажаните трансакции кои ги извршуваат членките на регулираниот пазар со кој управува пазарниот оператор со цел откривање на постапки кои укажуваат на злоупотреба на пазарот согласно Законот или нарушување на системите за тргување поврзани со одреден финансиски инструмент.

(2) Пазарниот оператор е должен веднаш и без одлагање да ја извести Комисијата за постапки кои укажуваат на злоупотреба на пазарот или нарушување на системите за тргување поврзани со одреден финансиски инструмент.

(3) При проценката дали е должен да постапи согласно член 196 став (3) од Законот и став (2) на овој член, пазарниот оператор ги зема во предвид околностите од членовите 7, 8, 9 и 10 од овој Правилник.

(4) Пред да ја извести Комисијата, пазарниот оператор применува принцип на пропорционалност и одлучува за активираниите сигнали, вклучувајќи и релевантни сигнали кои не се опфатени со членовите 7, 8, 9 и 10 од овој Правилник, земајќи го предвид следното:

а) отстапувања од вообичаениот начин на тргување со финансиските инструменти примени за тргување или со кои се тргува на регулираниот пазар;

ндерпрерје нѐ куадѐр тѐ офруесве тѐ тјерѐ тѐ шѐрбимеве тѐ ндѐрлидхур мидис ветѐ, нѐ веџанти палѐт қендроре тѐ тјера контрактuese dhe депозитарѐт e авторизуар, тѐ cilѐт ndikojnѐ нѐ sistemet пѐр трегтим.

II.Procedura тѐ cilat sjellin нѐ abuzimin e трегут ose џrregullimin e sistemeve пѐр трегтим lidhur me instrument тѐ caktuar financiar

Neni 6

(1) Operatori i трегут ѐсhtѐ i obliguar қѐ тѐ kryejѐ mbikѐqyrje тѐ urdhrave dhe transaksioneve, пѐрfshirѐ edhe тѐ urdhrave тѐ тѐrhequra, si dhe тѐ transaksioneve тѐ anuluara тѐ cilat i kryejnѐ anѐtarѐт e трегут тѐ rregulluar me тѐ cilѐт administron opeatori i трегут, me qѐllim тѐ zbulimit тѐ procedurave қѐ sjellin нѐ abuzimin e трегут нѐ пѐрputhje me Ligjin ose џrregullim тѐ sistemeve тѐ трегтimit me нјѐ instrument тѐ caktuar financiar.

(2) Operatori i трегут ѐсhtѐ i obliguar қѐ menjѐherѐ dhe pa vonesѐ тѐ njoftojѐ Komisionin пѐр procedurat тѐ cilat sjellin нѐ abuzim тѐ трегут ose џrregullim тѐ sistemeve тѐ трегтimit lidhur me нјѐ instrument тѐ caktuar financiar.

(3) Gjatѐ vlerѐsimit nѐse ѐсhtѐ i obliguar қѐ тѐ veproјѐ нѐ пѐрputhje me nenin 196 paragrafi (3) i Ligjit dhe paragrafi (2) i kѐtij neni, operatori i трегут i merr parasysh rrethanat nga nenet 7, 8, 9 dhe 10 тѐ kѐsaj Rregulloreje.

(4) Para se тѐ njoftojѐ Komisionin, operatori i трегут zbaton parim тѐ proporcionalitetit dhe vendos пѐр sinjalet e aktivizuar, пѐрfshirѐ edhe sinjalet relevante тѐ cilat nuk janѐ тѐ пѐрfshira me nenet 7, 8, 9 dhe 10 тѐ kѐsaj Rregulloreje, duke marrѐ parasysh si vijon:

a) devijime nga mѐnyra e zakonshme e трегтimit me instrumente financiare, тѐ

б) информациите кои му се достапни на пазарниот оператор или до кои тој има пристап, независно дали информациите се интерни (или внатрешни) како дел од активноста на пазарниот оператор или се јавни.

(5) Пазарниот оператор ги зема предвид и тргувањата на членките и учесниците на регулираниот пазар за сопствена сметка пред тргување во име и за сметка на клиентот и за таа цел ги користи податоците од книгата на налози која ја води пазарниот оператор согласно Законот, а особено податоците поврзани со начинот на вршење на активноста на тргување од страна на членката или учесникот на регулираниот пазар.

Сигнали на можно тргување врз основа на внатрешни информации или пазарна манипулација

Член 7

При проценката дали е должен да постапи согласно член 196 став (3) од Законот и член 6 став (2) од овој Правилник, пазарниот оператор ги зема предвид следните околности кои може да упатуваат на тргување врз основа на внатрешни информации или пазарна манипулација:

- a) Невообичаена концентрација на трансакции и/или налози за тргување со одредени финансиски инструменти со една членка/учесник или меѓу одредени членки/учесници;
- b) Невообичаено повторување на трансакции помеѓу мал број на членки/учесници во одреден период.

pranuara për tregtim ose me të cilat tregtohet në tregun e rregulluar;

b) informacionet të cilat i janë të disponueshme operatorit të tregut ose deri tek të cilat ai ka akses, pavarësisht nëse informacionet janë interne (ose të brendshme) si pjesë e aktivitetit të operatorit të tregut ose janë publike.

(5) Operatori i tregut i merr parasysh edhe tregtimet e anëtarëve dhe pjesëmarrësve në tregun e rregulluar për llogari të vet para tregtimit në emër dhe për llogari të klientit dhe për atë qëllim i përdor të dhënat nga libri i urdhrave që e mban operatori i tregut në përputhje me Ligjin, në veçanti të dhënat lidhur me mënyrën e kryerjes së aktivitetit të tregtimit nga ana e anëtarit ose pjesëmarrësit të tregut të rregulluar.

Sinjale të tregtimit të mundshëm në bazë të informacioneve të privileguara (brendshme) ose manipulimit të tregut

Neni 7

Gjatë vlerësimit se nëse është i obliguar që të veprojë në përputhje me nenin 196 paragrafi (3) i Ligjit dhe nenin 6 paragrafi (2) i kësaj Rregulloreje, operatori i tregut i merr parasysh rrethanat vijuese të cilat mund të sjellin në tregtim mbi bazën e informacioneve të privileguara ose manipulim të tregut:

- a) Koncentrim i pazakont i transaksioneve dhe/ose urdhrave për tregtim me instrumente të caktuara financiare me një anëtar/pjesëmarrës ose ndërmjet anëtarëve/pjesëmarrësve të caktuar;
- b) Përsëritje e pazakontë e transaksioneve ndërmjet një numri të vogël të anëtarëve/pjesëmarrësve në një periudhë të caktuar.

Сигнали на можно тргување врз основа на внатрешни информации

Член 8

Пазарниот оператор при проценката дали е должен да постапи согласно член 196 став (3) од Законот и член 6 став (2) од овој Правилник цени дали се настанати следните околности кои може да упатуваат на тргување врз основа на внатрешни информации:

а) Невообичаено и значително тргување или давање на налози за тргување со финансиски инструменти на издавач од страна на одредени членки/учесници пред објава на важни корпоративни настани или ценовно чувствителни информации кои се однесуваат на издавачот; налози за тргување/трансакции кои доведуваат до ненадејни и невообичаени промени на обемот на налози/трансакции и/или цени пред јавни објави во врска со предметниот финансиски инструмент.

б) Дали налозите за тргување се дадени или трансакциите се склучени од страна на членка/учесник на регулираниот пазар пред или непосредно откако таа членка/учесник или лица за кои е познато дека се поврзани со таа членка/учесник, изработуваат или дистрибуираат истражување или препорака за вложување кои се достапни на јавноста.

Сигнали за можна пазарна манипулација

Член 9

Пазарниот оператор при проценката дали е должен да постапи согласно член 196 став (3) од Законот и член 6 став (2) од овој Правилник цени дали се настанати следните околности кои може да упатуваат на пазарна манипулација:

Sinjale për tregtim të mundshëm në bazë të informacioneve të privileguara

Neni 8

Operatori i tregut gjatë vlerësimit nëse është i obliguar që të veprojë në përputhje me nenin 196 paragrafi (3) i Ligjit dhe nenin 6 paragrafi (2) i kësaj Rregulloreje, vlerëson nëse janë krijuar rrethanat vijuese të cilat mund të sjellin në tregtim mbi bazën e informacioneve të privileguara:

a) Tregtim i pazakontë dhe i konsiderueshëm ose dhënia e urdhrave për tregtim me instrumente financiare të një emetuesi nga ana e anëtarëve/pjesëmarrësve të caktuar para publikimit të ngjarjeve të rëndësishme korporative ose informacioneve me ndikim mbi çmimet të cilat i referohen emetuesit; urdhra për tregtim/transaksione të cilat sjellin deri te ndryshime të rastësishme dhe të pazakonta të vëllimit të urdhrave/transaksioneve dhe/ose çmimeve para publikimeve publike në lidhje me instrumentin financiar në fjalë.

b) Nëse urdhrat për tregtim janë dhënë ose transaksionet janë përmbyllur nga ana e një anëtari/pjesëmarrësi të tregut të rregulluar para ose menjëherë pasi që ai anëtar/pjesëmarrës ose personat për të cilët dihet se janë të ndërlidhur me anëtarin/pjesëmarrësin në fjalë, hartojnë ose distribuojnë studim ose rekomandim për investim të cilat i janë të disponueshme publikut.

Sinjale për manipulim të mundshëm të tregut

Neni 9

Operatori i tregut gjatë vlerësimit se a është e mundshme të veprojë në përputhje me nenin 196 paragrafi (3) i Ligjit dhe nenin 6 paragrafi (2) i kësaj Rregulloreje, vlerëson nëse janë krijuar rrethanat vijuese të cilat mund të sjellin në manipulim të tregut:

а) дадени налози за тргување или извршени трансакции кои претставуваат значаен дел од дневниот обем на трансакции со релевантниот финансиски инструмент на регулираниот пазар, особено кога со тие трансакции се предизвикува значајна промена на цената на финансискиот инструмент;

б) дадени налози за тргување или извршени трансакции од страна на членка/учесник кој/а има значајни интереси за купување или за продажба на финансиски инструмент, а кои доведуваат до значајна промена на цената на финансискиот инструмент на регулираниот пазар;

в) налозите за тргување или извршените трансакции се концентрирани во краток временски распон на трговската сесија и резултираат со промена на цената која последователно се менува;

г) дадени налози за тргување кои го менуваат приказот на најдобрата куповна или продажна цена на финансискиот инструмент примен за тргување или со кој се тргува на регулираниот пазар, или изгледот на книгата на налози достапна за членките на регулираниот пазар и се повлечени пред да бидат извршени;

д) трансакции или налози за тргување од страна на членките/учесниците без било кое друго очигледно оправдување освен зголемување/намалување на цената или вредноста или остварување на значајно влијание врз понудата или побарувачката на финансискиот инструмент и тоа блиску до одредена референтна точка во текот на денот на тргување, на пр. при отварање или затворање на пазарот;

ѓ) купување или продажба на финансискиот инструмент во одредено време на денот на тргување (пр. почеток, затварање, порамнување) со цел зголемување, намалување или одржување на одредено ниво на референтната цена (на

а) урдхра të dhëna për tregtim ose transaksione të zbatuara të cilat paraqesin pjesë të rëndësishme të vëllimit ditor të transaksioneve me instrumentin relevant financiar në tregun e rregulluar, në veçanti kur me ato transaksione shkaktohet ndryshim i rëndësishëm i çmimit të instrumentit financiar;

б) urdhra të dhëna për tregtim ose transaksione të zbatuara nga ana e një anëtari/pjesëmarrësi i cili ka interese të rëndësishme për blerje ose për shitje të një instrumenti financiar, ndërsa të cilat sjellin deri te ndryshim i rëndësishëm i çmimit të instrumentit financiar të tregut të rregulluar;

в) urdhra për tregtim ose transaksionet e zbatuara janë të koncentruara në një shtrirje të shkurtë kohore të sesionit të tregtimit dhe rezultojnë me ndryshim të çmimit që ndryshon më pas;

г) urdhra të dhëna për tregtim të cilat e ndryshojnë pasqyrën e çmimit më të mirë të blerjes ose të shitjes të instrumentit financiar, të pranuar për tregtim ose me të cilin tregtohet në tregun e rregulluar, ose pasqyrën e librit të urdhrave që është i disponueshëm për anëtarët e tregut të rregulluar dhe janë tërhequr para se të zbatohen;

д) transaksione ose urdhra për tregtim nga ana e anëtarëve/pjesëmarrësve pa asnjë tjetër arsyetim të dukshëm, përveç rritje/ulje e çmimit ose vlerës ose realizim i një ndikimi të rëndësishëm mbi ofertën ose kërkesën e instrumentit financiar dhe atë afër një pike të caktuar referente gjatë ditës të tregtimit, p.sh. gjatë hapjes ose mbylljes së tregut;

дх) blerje ose shitje e instrumentit financiar në një kohë të caktuar në ditën e tregtimit (p.sh. në fillim, në mbyllje, shlyerje) me qëllim rritjen, uljen ose mbajtjen e një niveli të caktuar të çmimit referent (p.sh. çmimi i hapjes së tregut, çmimi i mbylljes së tregut,

пр. цена на отварање на пазарот, цена на затварање на пазарот, цена на порамнување (познато како „marking the close“);

е) трансакции или налози за тргување кои имаат или би можеле да имаат ефект на зголемување или на намалување на пондерираната дневна просечна цена или пондерираната просечна цена во текот на одреден период од денот;

ж) трансакции или налози за тргување кои имаат или кои би можеле да имаат ефект на одредување на пазарната цена кога ликвидноста на финансискиот инструмент или длабочината на книгата на налози не е доволна за да се утврди цена во рамки на дневното тргување;

з) извршување на трансакции, со кои се менуваат цените на понудата/ побарувачката кога овој распон е фактор за одредување на цената на друга трансакција без разлика дали е на истиот регулиран пазар или не;

с) внесување на налози кои претставуваат значителен обем во книгата на налози на системот за тргување неколку минути пред фазата на одредување на цената на аукцијата и повлекување на овие налози неколку секунди пред затворање на книгата на налози заради пресметка на цената на аукцијата, така што теоретската цена на отворање може да изгледа повисоко или пониско отколку што инаку би изгледала;

и) вклучување во трансакции или серија на трансакции кои се прикажани во средствата за јавно прикажување за да се создаде впечаток на активност или движење на цените на финансискиот инструмент (познато како „painting the tape“);

ј) трансакции извршени како резултат на внесување на налози за купување или продавање во исто или приближно исто време, со многу слична количина и слична цена од страна на исти или различни членки/учесници на пазарот кои тајно соработуваат (познато како „improper matched orders“);

çmimi i shlyerjes (i njohur si “marking the close“);

е) трансакcione ose urdhra për tregtim të cilat kanë ose mund të kenë efekt në rritjen e ose uljen e konsiderueshme të çmimit mesatar të ponderuar ditor ose çmimit mesatar të ponderuar gjatë një periudhe të caktuar të ditës;

ë) трансакcione ose urdhra për tregtim të cilat kanë ose mund të kenë efekt në përcaktimin e çmimit të tregut kur likuiditeti i instrumentit financiar ose thellësia e librit të urdhrave nuk është e mjaftueshme që të përcaktohet çmimi në kuadër të tregtimit ditor;

ф) zbatim i urdhrave me të cilat ndryshojnë çmimet e ofertës/kërkesës kur ky diapazon është faktor për përcaktimin e çmimit të një transakcion tjetër pa dallim nëse është një tregun e njëjtë të rregulluar ose jo;

г) vendosje e urdhrave të cilat paraqesin vëllim i rëndësishëm në librin e urdhrave të sistemit për tregtim disa minuta para fazës së përcaktimit të çmimit të ankandit dhe tërheqje të këtyre urdhrave disa sekonda para mbylljes së librit të urdhrave me qëllim të përlllogaritjes së çmimit të ankandit, ashtu që çmimi teorik i hapjes mund të duket më lartë ose më ulët sesa ndryshe do dukej;

гј) përfshirje në трансакcione ose seri të трансакcioneve të cilat janë paraqitur në asetet për paraqitje publike që të krijohet përshtypja e aktivitetit ose lëvizje e çmimeve të instrumentit financiar (njohur si “painting the tape“);

h) трансакcione të zbatuara si rezultat i vendosjes së urdhrave për blerje ose shitje në kohë të njëjtë ose përafërsisht të njëjtë, me sasi shumë të ngjajshme dhe çmim të ngjajshëm nga ana e anëtarëve/pjesëmarrësve të njëjtë ose të ndryshëm të tregut të cilët në mënyrë të fshehtë bashkëpunojnë (njohur si “improper matched orders“);

i) трансакcione ose urdhrave për tregtim të cilat i anashkalojnë ose të cilat mund t'i

к) трансакции или налози за тргување кои ги заобиколуваат или кои можат да ги заобиколат заштитните механизми на регулираниот пазар (пр. ограничувања на обем на тргување, ценовни ограничувања, параметри на разликата помеѓу куповните и продажните цени и т.н);

л) внесување на налози за тргување или серија на налози за тргување, извршување на трансакции или серија на трансакции, кои веројатно би го иницирале или зајакнале трендот на тргување, би ги поттикнале другите учесници да го забрзаат или да го прошират тој тренд со цел создавање на можност за затворање или отворање на позиции по поволни цени (познато како „momentum ignition“);

љ) внесување на повеќе или поголеми налози за тргување кои не се во согласност со просечната големина на едната страна на книгата на налози, заради извршување на тргување на другата страна на книгата на налози. По спроведувањето на таквото тргување, манипулативните налози се отстрануваат (познато како „layering and spoofing“);

м) внесувањето на голем број на налози за тргување и/или откажување и/или менување на налозите за тргување заради создавање на несигурност кај другите учесници, забавување на нивните постапки и/или прикривање на сопствените стратегии (познато како „quote stuffing“);

н) давање налози за тргување за да се привлечат други членки на пазарот/учесници на пазарот кои применуваат традиционална техника на тргување („бавни трговци“), а кои потоа брзо се менуваат на понеповолни услови, со надеж дека ќе остварат добивка наспроти приливот на налозите за тргување од страна на „бавните трговци“ (познато како „smoking“);

њ) извршување на налози за тргување или серија на налози за тргување, со цел да се откријат налозите на други учесници, а потоа внесување на налог за тргување за да

анашкалојне механизмот mbrojtëse të tregut të rregulluar (p.sh. kufizime të vëllimit të tregtimit, kufizime të çmimeve, parametra të diferencës ndërmjet çmimeve të blerjes ose shitjes etj.);

j) vendosja e urdhrave për tregtim ose seri të urdhrave për tregtim, zbatim i transaksioneve ose seri të transaksioneve, të cilat me gjitha gjasat do iniconin ose fuqizonin trendin e tregtimit, do i nxitnin pjesëmarrësit tjerë që të përshpejtojnë ose të zgjerojnë këtë trend me qëllim të krijimit të mundësisë së mbylljes ose hapjes së pozitave sipas çmimeve të volitshme (njohur si “momentum ignition“);

k) vendosja e më shumë ose urdhrave më të mëdha për tregtim, të cilat nuk janë në përputhje me madhësinë mesatare të njëjës anë të librit të urdhrave, për shkak të zbatimit të tregtimit të anës tjetër të librit të urdhrave. Pas zbatimit të tregtimit të tillë, urdhrat manipulative mënjanoohen (njohur si “layering and spoofing“);

l) vendosja e numrit të madh të urdhrave për tregtim dhe/ose heqje dorë dhe/ose ndryshim i urdhrave për tregtim për shkak të krijimit të pasigurisë tek pjesëmarrësit tjerë, ngadalësim i procedurave të tyre dhe/ose mbulim i strategjive personale (njohur si “quote stuffing“);

ll) dhënie e urdhrave për tregtim që të tërhiqen anëtarë tjerë të tregut/pjesëmarrës të tregut, të cilët zbatojnë teknikë tradicionale të tregtimit (“tregtar të ngadalshëm”), ndërsa të cilët më pas shpejtë ndryshojnë në kushte më të pavolitshme, me shpresë se do realizojnë fitim kundrejt të hyrave të urdhrave nga ana e “blerësve të ngadalshëm” (njohur si “smoking“);

m) zbatimi i urdhrave për tregtim ose seri e urdhrave për tregtim, me qëllim që të zbulohen urdhrat e pjesëmarrësve të tjerë, e më pas vendosjen e urdhrave për tregtim që të shfrytëzohen përparësitë e informacioneve të fituar (njohur si “phishing“);

се искористат предностите на добиените информации (познато како „phishing“);
o) степен до кој, според сознанијата на пазарниот оператор, дадените налози за тргување или извршените трансакции покажуваат докази за промена на позицијата во краток период и претставуваат значителен дел од дневниот обем на трансакции со релевантниот финансиски инструмент на регулираниот пазар и може да биде поврзано со значителни промени во цената на финансискиот инструмент примен за тргување или со кој се тргува на регулираниот пазар.

Сигнали за манипулација на пазарот со вкрстување на производи („cross-product manipulation“), вклучително и помеѓу различни места за тргување

Член 10

Пазарниот оператор при проценката дали е должен да постапи согласно член 196 став (3) од Законот и член 6 став (2) од овој Правилник треба да цени дали постојат следните сигнали во ситуации кога и финансискиот инструмент и со него поврзаниот финансиски инструмент се примени за тргување или се тргуваат на регулираниот пазар со кој управува пазарниот оператор или кога тие се тргуваат на повеќе места за тргување управувани од истиот пазарен оператор:

a) трансакции или дадени налози за тргување кои имаат или кои би можеле да имаат ефект на зголемување/намалување/оддржување на цената на финансискиот инструмент во деновите пред издавањето, опционалниот откуп или истекувањето на поврзан деривативен финансиски инструмент или конвертибилен инструмент;

n) shkalla deri në të cilën, sipas njohurive të operatorit të tregut, urdhrat e dhëna për tregtim ose transaksionet e zbatuara tregojnë prova për ndryshim të pozitës në periudhë të shkurtë dhe paraqesin pjesë e konsiderueshme e vëllimit ditor të transaksioneve me instrumentin relevant financiar të tregut të rregulluar dhe mund të jetë e ndërlidhur me ndryshime të konsiderueshme në çmimin e instrumentit financiar të pranuar për tregtim ose me të cilin tregtohet në tregun e rregulluar.

Sinjale për manipulim të tregut me kryqëzim të produktit („cross-product manipulation“), përfshirë edhe ndërmjet vendeve të ndryshme për tregtim

Neni 10

Operatori i tregut gjatë vlerësimit nëse ka për obligim që të veprojë në përputhje me nenin 196 paragrafi (3) i Ligjit dhe nenit 6 paragrafi (2) i kësaj Rregulloreje, duhet të vlerësojë nëse ekzistojnë sinjalet vijuese në situata kur edhe instrumenti financiar dhe me të instrumenti i ndërlidhur financiar janë pranuar për tregtim ose tregtohen në tregun e rregulluar me të cilin administron operatori i tregut ose kur ato tregtohen në një numër vendesh për tregtim, të administruara nga operatori i njëjtë i tregut:

a) transaksione ose urdhra të dhëna për tregtim të cilat kanë ose mund të kenë efekt në rritje/uljen/mbajtjen e çmimit të instrumentit financiar në ditët kur para emetimit, blerjes opsionale ose skadimit të instrumentit të ndërlidhur derivativ financiar ose instrument financiar;

b) transaksionet ose urdhrat për tregtim të cilat kanë ose mund të kenë efekt në mbajtjen

б) трансакции или налози за тргување кои имаат или би можеле да имаат ефект на одржување на цената на финансискиот инструмент кој е во основата (“underlying financial instrument”) под или над цената на извршување (“strike price”) или друг елемент кој се употребува за одредување на исплатата (пр.гранична цена) на поврзаниот деривативен финансиски инструмент на денот на доспевање;

в) трансакции кои имаат или кои би можеле да имаат ефект на промена на цената на финансискиот инструмент кој е во основата (“underlying financial instrument”) со што би се надминала или не би се постигнала цената на извршување (“strike price”) или на друг елемент кој се користи за одредување на исплатата (пр.гранична цена) на поврзаниот деривативен финансиски инструмент на денот на доспевање;

г) трансакции кои имаат или кои би можеле да имаат ефект на промена на цената за порамнување на финансискиот инструмент кога таа цена се користи како референтна цена /одредница во пресметка на барањата поврзани со маржата (“margins requirements”);

д) дадени налози за тргување или реализирани трансакции од страна на членката/учесникот кој има значаен интерес за купување или за продавање на финансискиот инструмент, а кој би довел до значајна промена на цените на поврзаниот деривативен финансиски инструмент или имотот кој е во основата (“underlying asset”) примени за тргување на место за тргување;

ѓ) тргувањето или внесувањето на налозите за тргување на едно место на тргување или надвор од местото на тргување (вклучително и изјава за интереси) со цел неправилно влијание на цената на поврзаниот финансиски инструмент на друго или на исто место на тргување или надвор од местото на тргување („cross-product manipulation“) (тргување со финансискиот инструмент со цел неправилно

e çmimit të instrumentit financiar i cili është në bazën (“underlying financial instrument”), nën ose mbi çmimin e zbatimit (“strike price”) ose element tjetër i cili përdoret për përcaktimin pagesës (p.sh. çmimi kufitar) i instrumentit të ndërlidhur derivativ financiar në ditën e maturimit;

c) transaksione të cilat kanë ose mund të kenë efekt në zbatimin e instrumentit financiar i cili është në bazën (“underlying financial instrument”) me çfarë do tejkalohej ose nuk do arritej çmimi i zbatimit (“strike price”) ose në element tjetër që përdoret për përcaktimin e pagesës (p.sh. çmim kufitar) instrumentit të ndërlidhur derivativ financiar në ditën e maturimit;

ç) transaksione të cilat kanë ose mund të kenë efekt në ndryshimin e çmimit për shlyerje të instrumentit financiar kur çmimi në fjalë përdoret si çmim referent/përcaktues në përlogaritjen e kërkesave të ndërlidhura me marzhën (“margins requirements”);

d) urdhra të dhëna për tregtim ose transaksione të realizuara nga ana e anëtarit/pjesëmarrësit i cili ka interes të rëndësishëm për blerje ose për shitje të instrumentit financiar, ndërsa që mund të sjell deri te një ndryshim i rëndësishëm i çmimeve të instrumentit të ndërlidhur derivativ financiar ose pronës që është në bazën (“underlying asset”), të pranuar për tregtim në një vend tregtimi;

dh) tregtimi ose vendosja e urdhrave për tregtim në një vend të tregtimit ose jashtë vendit të tregtimit (përfshirë edhe deklaratë për interese) me qëllim të ndikimit të parregullt të çmimit të instrumentit të ndërlidhur financiar në vend tjetër ose të njëjtë të tregtimit ose jashtë vendit të tregtimit (“cross-product manipulation“) (tregtim me instrumentin financiar me qëllim të përcaktimit të parregullt të çmimit të instrumentit të ndërlidhur financiar në vend tjetër ose të njëjtin të tregtimit ose jashtë vendit të tregtimit);

определување на цената на поврзаниот финансиски инструмент на друго или на истото место на тргување или надвор од местото на тргување);

е) воспоставување или подобрување на можноста за арбитража помеѓу финансискиот инструмент и друг поврзан финансиски инструмент, при што влијание на референтната цена на еден финансиски инструмент може да се изврши со различни финансиски инструменти (на пример, права/акции, пазари на пари/пазари на деривативни финансиски инструменти, варанти/акции итн.). Во контекст на издавањето права, тоа може да се постигне со влијание врз (теоретски) почетната цена или (теоретски) цената на затворањето на правата.

III. Завршни одредби

Член 11

Овој Правилник влегува во сила 8 дена од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“, а ќе се применува со денот на почеток на примена на Законот за финансиски инструменти.

е) vendosja ose përmirësimi i mundësisë për arbitrim ndërmjet instrumentit financiar dhe një instrumenti tjetër të ndërlidhur financiar, gjatë së cilës ndikim në çmimin referent të një instrumenti financiar mund të kryhet me instrumente të ndryshme financiare (p.sh. të drejta/aksione, tregje të parave/tregje të instrumenteve derivative financiare, garante/aksione, etj.). Në kontekst të lëshimit të të drejtave, kjo mund të arritet me ndikimin mbi çmimin (teorik) fillestar ose çimin (teorik) të mbylljes së të drejtave.

III. Dispozita përfundimtare

Neni 11

Kjo Rregullore hyn në fuqi 8 ditë nga dita e botimit në “Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut”, ndërkaq do të zbatohet me ditën e fillimit të zbatimit të Ligjit të Instrumenteve Financiare.

Број 01 -784/1

Скопје, 29.11.2024 година

Комисија за хартии од вредност на Република Северна Македонија

Komisioni i Letrave me Vlerë i Republikës së Maqedonisë së Veriut

Претседател/Kryetar

Mr.Sc. Nora Aliti